

MODULUL 2: Ce ar putea explica diferențele de comportament în ceea ce privește viața personală?

Majoritatea oamenilor de pretutindeni încearcă să mențină anumite lucruri în intimitatea vieții lor private. Totuși, oamenii sunt diferiți în ceea ce privește lucrurile pe care vor să le mențină private – chestiunile private. De asemenea, ar putea fi diferiți și în ceea ce privește felul în care mențin lucrurile private.

În acest modul vei analiza câteva modalități prin care oamenii ar putea acționa diferit în ceea ce privește intimitatea lor. De asemenea, vei discuta care ar putea motivele pentru aceste diferențe.

Lecția 3

De ce ar putea fi diferite comportamentele oamenilor în ceea ce privește viața personală?

Această lecție are un scop...

În această lecție vei învăța că oamenii pot avea comportamente diferite în ceea ce privește viața lor personală și chestiunile private. Vei analiza câteva situații în care oamenii se comportă diferit în ceea ce privește chestiunile private. Apoi veți discuta care ar putea fi motivele pentru aceste diferențe.

La sfârșitul acestei lecții, ar trebui să știi să explici câteva diferențe în comportamentul oamenilor cu privire la chestiuni private. De asemenea, ar trebui să știi să explici câteva motive pentru care există aceste diferențe.

Cuvinte cheie...

ocupație
oportunitate

Rezolvă problema...

Poți să afli motivele pentru care oamenii vor să aibă intimitate?

Îți aduci aminte de Bogdan și de povestea lui, *Marius cel Fabulos*? Ultima oară când l-am vizitat pe Bogdan, urma ca bunica lui să vină să stea cu familia sa timp de câteva săptămâni. Citește Capitolul

2 din *Marius cel Fabulos*. Apoi lucrează cu un partener pentru a analiza cu atenție povestea și a răspunde la întrebările de la sfârșit.

Marius cel Fabulos

Capitolul 2

După ce i-a salvat pe Titani, Marius cel Fabulos se odihnea în liniște în ascunzătoarea sa. Dintr-o dată, un zgomot neobișnuit l-a trezit din somn. Acesta a zguduit pereții ca un cutremur. Marius știa că acel zgomot putea veni doar de la o singură creatură. Era invadat de nimeni altul decât de Marele Sforăit!

Marele Sforăit nu era un monstru rău. De fapt, avea o inimă de aur. Era o bunicuță bună și generoasă. Cu toate acestea, sforăia atât de tare încât îi zguduia fiecare nervișor din corp.

Marius cel Fantastic avea și el o inimă de aur. Nu-i putea cere monstrului cel blajin să plece. Nu ar avea unde să meargă. După zile întregi în care tot ascultă sforăitul neîntrerupt al monstrului, nu a mai putut suporta. N-avea încotro. Și-a făcut bagajul și a părăsit ascunzătoarea. În câteva minute a găsit o colibă părăsită. „Ah, în sfârșit”, spuse el „liniște, tihnă și intimitate!”

Chiar în acel moment, Lili bătu la ușa băii. „Bogdan, ești la baie?” întrebă ea iritată.

Fără a aștepta un răspuns, a intrat înăuntru. „Ai înnebunit? Nu ți-ai găsit alt loc unde să-ți faci desenele alea idioate decât în vană?”

În acea dimineață Bogdan era foarte prost dispus. „Ascultă Lili, se presupune că baia este un loc privat”, spuse Bogdan răspicat.

Lili îi aminti lui Bogdan că se află în baie, un loc pe care toți membrii familiei trebuie să îl folosească. I-a sugerat lui Bogdan să se întoarcă la calculatorul său.

„O tot aud pe bunica sforăind”, spuse acesta. „Zgomotul trece prin peretele camerei tale.”

Până în acel moment s-au trezit toți membrii familiei. Unul câte unul s-au tot perindat prin baie.

„Ei bine, cu siguranță asta este un loc ciudat”, a exclamat tatăl lui Bogdan.

„Doamne, ce de lume intră și iese de aici”, spuse bunica.

„Ei bine, plec!” spuse Bogdan. „Și cu asta s-a mai dus o idee bună. Am nevoie doar de puțin timp singur, să mă gândesc și să desenez. Nu cred că cer prea mult.”

Bogdan se îmbracă și ieși din casă. Continuă să vorbească singur: „Vreau să spun, lui Lili îi place să fie singură când vorbește cu vreo prietenă de-a ei. Tot timpul spune că nu-i treaba mea ce au ele de vorbit. Îi șoptește secrete chiar și ursulețului ei de pluș.”

Bogdan ajunse în parc. „Câteodată mama și tata ies să ia cina doar ei doi”, continuă el. „Spun că au nevoie să petreacă puțin timp împreună fără restul familiei.”

Curând ajunse la o pădurice de stejari la marginea parcului.

„Stai un pic! Știu ce a făcut Marius cel Fabulos când Marele Sforăit i-a invadat ascunzătoarea. L-am făcut să scape mergând la acea colibă unde putea fi singur. De acum înainte, când vreau să fiu singur să desenez, voi veni aici. Nimeni nu vine în această pădurice de stejari, nici chiar când parcul este plin de oameni.”

Bogdan zâmbi. „De acum înainte, voi numi acest loc Ascunzătoarea din Păduricea de Stejari. Voi fi singurul care știe despre ea.”

Cum procedează Bogdan pentru a-și păstra desenele private?

Ce vor membrii familiei lui Bogdan să mențină privat? Cum procedează pentru a reuși să mențină aceste lucruri private?

Cum procedează Bogdan pentru a-și păstra desenele private?

Analizează cu atenție

? Ce lucruri a încercat Bogdan să mențină private? De ce vroia să le mențină private?

- ? Cum a procedat Bogdan pentru a menține aceste lucruri private?
- ? Ce lucruri au încercat alți membri ai familiei lui Bogdan să mențină private? De ce?
- ? Cum a procedat fiecare membru al familiei pentru a menține aceste lucruri private?
- ? Ce motive ar putea explica diferențele dintre comportamentul lui Bogdan și cel al celorlalți membri ai familiei sale în ceea ce privește chestiunile private?

Idei de reținut...

De ce diferă oamenii în comportamentul lor legat de chestiunile private?

Oamenii pot avea idei diferite cu privire la ceea ce doresc să păstreze privat. De asemenea, pot proceda în moduri diferite pentru a păstra aceste lucruri private. Cum poți explica aceste diferențe+

Există multe motive pentru care oamenii au idei și comportamente diferite în ceea ce privește intimitatea și chestiunile private. Poate că deja ai identificat câteva dintre aceste motive în discuțiile avute. Motivele identificate includ vreuna din ideile următoare?

- **Familie.** Experiențele din copilăria unei persoane ar putea influența ideile pe care acea persoană le are despre intimitate și felul în care se comportă pentru a-și păstra intimitatea și a menține anumite lucruri private.
  - ✓ Alex locuiește într-un apartament micuț împreună cu patru frați și surori. Nu prea are ocazia să fie singur. Părinții își învață copiii că este important să respecti intimitatea celorlalți.
- **Ocupație sau interese.** Ceea ce face o persoană la locul său de muncă sau hobbyurile sale pot fi chestiuni private.
  - ✓ Alex este un elev bun. Trebuie să se concentreze la teme fără ca ceilalți să se amestece în ceea ce face. Când sora lui se uită la el, nu se simte în largul său și nu se poate concentra la ceea ce are de făcut.

ocupație: *munca sau meseria unei persoane*

- **Oportunități pentru intimitate.** Felul în care o persoană acționează pentru a avea intimitate depinde de șansele pe care le are de a avea intimitate.
  - ✓ Alex are puține oportunități pentru intimitate acasă. Aproape de casă se află o plajă unde merge de câte ori simte nevoia de a fi singur.

oportunitate: *moment potrivit pentru a face ceva*

De ce crezi că oamenii se comportă diferit pentru a păstra anumite lucruri private?

- **Importanța acordată intimității.** Unii oameni cred că intimitatea și păstrarea unor lucruri în privat sunt foarte importante. Alți oameni cred că alte lucruri sunt mai importante. Există și o diferență în ceea ce privește importanța acordată intimității de către oameni din țări diferite.
  - ✓ În anumite țări, oamenii cred că copiii ar trebui să aibe propria lor cameră încă de la naștere. Dacă Alex ar trăi în acea cultură, ar avea propria lui cameră. În alte culturi, copiii stau în camera părinților până la o anumită vârstă. Dacă Alex ar trăi în acea cultură, el și frații și surorile sale ar dormi în aceeași cameră cu părinții lor.
  - ✓ În anumite țări, poliția nu are voie să asculte conversațiile telefonice ale oamenilor decât dacă are un motiv întemeiat. De asemenea, pentru acest lucru are nevoie de aprobarea unui judecător. În alte țări, poliția poate asculta conversațiile oamenilor oricând dorește.

- **Diferențe individuale între oameni.** Chiar și în cadrul aceleiași familii, oamenii nu au aceeași părere și nu acționează la fel în ceea ce privește intimitatea.
  - ✓ Alex crede că nu poate lucra dacă altcineva se uită la el. Surorilor lui, Zoe și Carolina, le place să fie înconjurate de mulți oameni. Ele sunt mai sociabile și lucrează mai bine dacă pot să vorbească despre ceea ce fac.

Gândește-te la aceste motive care pot justifica felul în care oamenii văd intimitatea și acționează pentru a o păstra atunci când lucrezi la următorul exercițiu.

Cum ai putea explica de ce Alex și surorile lui acționează diferit în ceea ce privește intimitatea?

Rezolvă problema...

Poți explica de ce oamenii din aceste situații au comportamente diferite în ceea ce privește intimitatea și chestiunile private?

Citește următoarele situații. Gândește-te la motivele pentru care acești oameni acționează așa.

Folosește ideile pe care le-ai învățat cu privire la diferitele păreri și sentimente cu privire la

intimitate. Lucrează cu un partener pentru a răspunde la întrebările din secțiunea „Aplicații practice”.

1. Karina locuiește într-o casă mare împreună cu părinții ei și cele trei surori. Fiecare fată are propria ei cameră. Karinei îi place foarte mult să fie singură pentru a citi. Când vrea să fie singură, merge în camera ei și închide ușa. Știe că nimeni nu o va deranja.
2. Toma are un telefon cu ecran. Când îl sună prietenii, aceștia pot să vorbească cu Toma, dar și să îl vadă. Câteodată el nu vrea ca ei să-l vadă pe el sau camera lui. Când se întâmplă asta, apasă pe buton și închide dispozitivul de vizionare.

Ce motive ar putea explica comportamentul lui Toma în ceea ce privește intimitatea?

3. Mihai locuiește la munte. În fiecare toamnă merge la vânatoare de căprioare. Nu îi place să fie deranjat de alții. Poate sta săptămâni întregi fără a vedea pe nimeni. Fratele său, Ovidiu, nu părăsește niciodată orașul. Lui Ovidiu îi place foarte mult să fie printre oameni.
4. Ileana este avocată. Când judecătorul i-a cerut să dezvăluie anumite informații pe care clientul ei dorea să le țină secrete, a refuzat să răspundă pe motiv de confidențialitate.

Ce motive ar putea explica comportamentul Ileanei în ceea ce privește intimitatea?

Aplicații practice

- ? Ce vrea persoana din fiecare situație să mențină privat?
- ? Cum acționează persoana pentru a menține aceste lucruri private?
- ? Cum poți explica de ce fiecare persoană a procedat cum a procedat în ceea ce privește intimitatea?
- ? Cum poți explica diferențele dintre comportamentul lor?

Folosește ceea ce știi...

1. Desenează interiorul unei case. Apoi explică în fața clasei modul în care traiul în acea casă ar putea influența intimitatea unei persoane.

2. Scrie o poveste despre intimitate într-o societate din viitor. Explică ce vor oamenii care trăiesc acolo să păstreze în intimitatea vieții lor personale și ce fac pentru a avea intimitate. Poți citi povestea în fața clasei.

Lecția 4

Cum influențează cultura ideile pe care le au oamenii cu privire la viața personală?

Această lecție are un scop...

În această lecție vei analiza situații legate de intimitate în cadrul a trei culturi. Vei citi despre Japonia, Albania, și Arcticul Canadian.

La sfârșitul acestei lecții, ar trebui să știi să dai exemple de diferite moduri în care oameni aparținând unor culturi diferite ar putea gândi și acționa în ceea ce privește intimitatea. Ar trebui să știi să explici felul în care aceste credințe și pnuractici diferă de ale tale.

Cuvinte cheie...

cultură	inuiți	singurătate
rom	șaman	

Idei de reținut...

Cum diferă concepțiile despre intimitate în funcție de cultură?

Intimitatea există în toate **culturile** lumii. Indivizii pot avea păreri diferite cu privire la chestiunile pe care doresc să le mențină private. De asemenea, pot fi diferiți și în ceea ce privește modul în care procedează pentru a menține lucrurile private.

Felul în care oamenii văd intimitatea și în care acționează pentru a-și păstra intimitatea poate fi diferit în funcție de cultură. Este interesant să comparăm comportamentul legat de intimitate al oamenilor care aparțin unor culturi diferite pentru a vedea în ce măsură se aseamănă și în ce măsură sunt diferiți. De asemenea, este interesant să încercăm să înțelegem de ce oamenii aparținând unor culturi diferite simt și acționează într-un anumit fel în ceea ce privește intimitatea.

cultură: *obiceiurile, credințele, legile, stilul de viață, și toate celelalte rezultate ale activității și gândirii umane care aparțin oamenilor*

Rezolvă problema...

Poți să explici asemănările și deosebirile dintre felul în care oamenii se comportă în ceea ce privește intimitatea în aceste povești?

Acest exercițiu include povești despre intimitatea vieții personale în cadrul unor culturi diferite. Lucrați în grupuri de trei elevi. Fiecare elev din grup va citi o poveste diferită. După ce fiecare persoană citește povestea, el sau ea va completa „Tabelul pentru identificarea modului în care oamenii mențin lucrurile private” de la sfârșitul poveștilor. Apoi fiecare elev va spune povestea citită și celorlalți membri ai grupului.

Povestea nr. 1

Ideea de a avea un spațiu privat în Japonia nu este tradițională. Este o idee nouă care provine din faptul că multe obiceiuri din Est și Vest sunt acum împărtășite. Cuvântul folosit pentru intimitate în Japonia este același ca și în engleză (privacy), dar pronunțat în stil japonez.

O vizită în Tokyo

Numele meu este Hirota, iar pe fratele meu geamăn îl cheamă Kishi. Avem 12 ani. Locuim cu părinții noștri într-un apartament la bloc în Tokyo. Apartamentul nostru are trei camere.

Camera principală, unde primim oaspeți, devine dormitor noaptea. Punem saltele pe jos pentru părinții noștri. Noi avem camera noastră.

În fiecare zi mergem la școală și venim de la școală singuri. Ne simțim în siguranță datorită *koban*-ului din cartierul nostru.

Koban-ele sunt mici posturi de poliție unde lucrează câte unul sau doi polițiști. Un koban este responsabil de aproximativ 300 de clădiri. Toți polițiștii ne cunosc. Dacă nu am ajunge acasă la timp, polițistul ar anunța-o pe mama sau pe tata la servicii.

Polițiștii își petrec câteva ore pe zi vizitând și vorbind cu familiile și firmele din zonă în timpul rondului. Fac acest lucru la fiecare casă și local din cartier cam de două ori pe an.

Polițiștii vin la ceai, iar în timpul vizitei înregistrează detalii despre membrii familiei și oaspeții lor. Nu există o lege care să stipuleze că trebuie să răspunzi la întrebările polițiștilor, dar aproape toată lumea o face.

Fiecare koban este bine informat cu privire la cartierul său. Polițiștii au liste cu oamenii bătrâni care trăiesc singuri, cu persoanele cu cazier, și cu oamenii care au boli psihice. De asemenea, au liste cu oamenii care lucrează în tura de noapte pentru cazul în care ar putea fi martori la o infracțiune.

Câteodată vreun vecin îi spune poliției că cineva și-a schimbat brusc stilul de viață – de exemplu, are o mașină nouă sau are un televizor sau calculator pe care nu le-a avut înainte. Polițistul poate întocmi un raport pe care îl trimitei secției principale de poliție, în cazul în care crede că acest lucru este necesar. Polițiștii de la un nivel mai înalt pot decide să trimită detectivi care să investigheze lucrurile în secret.

Familia și prietenii noștri cred că prezența poliției conferă siguranță. Nu avem atâta intimitate, dar suntem liniștiți.

Acest tip de poliție funcționează foarte bine în cartierele mai vechi ale orașului și în zonele rurale. Dar avem niște prieteni care locuiesc într-un complex nou de apartamente care se întinde pe trei străzi. Poliția spune că oamenii care locuiesc în acest gen de complex sunt mai puțin cooperanți. Astfel, șansele de a forma organizații de prevenire a criminalității în cartier sunt mult mai mici. Aceste persoane țin mai mult la intimitatea lor. Fratele meu și cu mine credem că acest lucru se datorează faptului că locuiesc așa de aproape unii de alții.

În ce fel sunt diferiți oamenii care aparțin culturii tale de japonezi în ceea ce privește atitudinea lor față de poliție și intimitate? În ce mod sunt asemănătoare atitudinile lor?

Povestea nr. 2

Această poveste este despre romii din Europa de Est. Persoanele din povestea noastră trăiesc în Albania. Limba vorbită de romi se numește romani.

O vizită în Albania

Numele meu este Lena. Sunt de etnie romă și locuiesc împreună cu familia mea într-un sătuc din Albania. Anul trecut am avut un oaspete din Statele Unite. După o zi de la sosirea ei, toată lumea știa că Margaret a venit în vizită la familia noastră.

Margaret nu avea voie să iasă singură, pentru că era femeie, pe de o parte, și pentru că era oaspetele nostru, pe de altă parte. Câteodată încerca să iasă pe furiș pentru a se plimba singură. Dar imediat apărea lângă ea fratele meu mai mare, Nico, sau o altă persoană.

Nici chiar în casă nu o lăsam singură. Familia noastră nu are nevoie de intimitate sau liniște. Cu cât avem în jurul nostru mai mulți oameni și cu cât sunt mai zgomotoși, cu atât mai bine ne simțim. Țsta e modul nostru de viață.

Dacă vrei să fii singur, credem că ceva e în neregulă cu tine.

Bineînțeles, dimineața e altfel. Toate femeile ignoră toți bărbații o vreme, iar bărbații ignoră și ei femeile. Nimeni nu vorbește cu un bărbat dimineață înainte ca acesta să se spele. Știm că nu trebuie să vedem pe cineva care nu e încă pregătit să fie văzut. Este ușor să pretindem că există pereți între noi.

Branko este cel mai în vârstă în familia noastră. De ceva vreme strânge bani pentru a-și cumpăra un apartament pentru el și soția lui. Bani sunt ascunși. Toată lumea știe despre acest lucru dar nu vorbim despre el.

Într-o seară Branko făcea gălăgie în bucătărie. Era întuneric, dar am încercat să-l urmăresc. A ridicat oalele una câte una de pe raft. Când a ajuns la ultima, s-a făcut liniște dintr-o dată.

A pus oala pe scaun și a luat capacul de pe ea. A băgat mâna în oală și a scos niște pachetele. Erau banii pentru apartament. Fiecare pachetel era legat cu ață. A băgat șase pachetele într-un sac de rufe murdare. Apoi a luat sacul și a ieșit pe furiș afară.

În acea seară s-a întors cu actul de vânzare-cumpărare pentru un apartament. Întreaga familie și toți prietenii noștri am organizat o petrecere cu muzică și dans pentru a sărbători acest lucru.

În ce fel sunt diferiți oamenii care aparțin culturii tale de romi în ceea ce privește atitudinea lor față de oamenii care vor să fie singuri? În ce mod sunt asemănătoare atitudinile lor?

Povestea nr. 3

Următoarea poveste a fost adusă de exploratorul danez Knud Rasmussen. În anii 1923 și 1924 a călătorit de-a lungul Arcticului Canadian. A studiat **inuiții** încercând să afle lucruri legate de cultura Nordului Îndepărtat.

inuiți: *un grup de oameni care locuiesc în nordul Canadei, Groenlanda, Alaska și în Siberia de Est*

O vizită în teritoriile din nordvest în anul 1923

Adaptare după *Observații asupra culturii intelectuale a eschimoșilor caribu* de Knud Rasmussen, pp. 52-4.

Numele meu este Igjugarjuk și sunt șaman. Când a venit vremea să devin șaman, unchiul meu mi-a devenit instructor. M-a luat cu el în sania sa departe, dincolo de tabăra poporului nostru. Era iarnă și era lună nouă. Nu m-a dus înapoi acasă până când următoarea lună a fost de aceeași mărime.

Unchiul meu a construit o colibă mică de zăpadă. Era doar atât de mare cât să intru eu în ea și să stau jos. Am fost închis înăuntru. După cinci zile, unchiul meu mi-a adus apă.

Nu s-a mai întors decât după încă 15 zile, și atunci a stat doar până mi-a dat apa, după care a plecat. Nici chiar vechiul șaman nu avea voie să-mi întrerupă singurătatea.

Unchiul meu îmi spusese să mă gândesc doar la un singur lucru în perioada în care urma să stau în colibă. Mi-a spus că ar trebui să-mi doresc doar un singur lucru, acela de a fi șaman. Spre sfârșitul celor 30 de zile, un spirit a venit la mine să mă ajute. Acesta era un semn că voi avea puteri și că voi fi șaman.

Când luna nouă a avut aceeași mărime ca și cea care a strălucit pentru noi când am plecat de lângă oamenii noștri, unchiul meu a venit din nou cu sania sa și m-a luat acasă.

Timp de un an a trebuit să am propria mea oală de gătit și propria mea farfurie de carne. Nimeni nu avea voie să mănânce din ceea ce se gătea pentru mine. Mai târziu, când mi-am venit în fire, am înțeles că am devenit șamanul satului meu.

Vecinii mei sau oameni din alte sate vin la mine pentru a-i vindeca pe bolnavi, sau pentru a inspecta un drum pe care urmează să călătorească.

Când se întâmplă acest lucru, plec de acasă pentru a mă retrage în singurătate, departe de locuințe. Dacă trebuie să aflu ceva dificil, singurătatea mea trebuie să dureze trei zile și două nopți. Pot să ațipesc și să vizes la ceea ce trebuie să aflu.

În fiecare dimineață mă duc acasă și povestesc ceea ce am aflat până în acel moment. Totuși, după ce termin de spus ceea ce am de spus, mă întorc în locurile unde pot să fiu singur.

Adevărata înțelepciune poate fi găsită doar departe de lume, în singurătate deplină. Nu poate fi găsită prin joacă, ci doar prin suferință. Singurătatea și suferința deschid mintea umană, iar un șaman trebuie să-și găsească înțelepciunea în ele.

șaman: *conducător spiritual care este instruit pentru a putea vindeca boli și prezice evenimente*

singurătate: *faptul de a fi singur*

În ce fel este asemănătoare sau diferită nevoia ta de intimitate de cea a șamanului din această poveste?

Tabel pentru identificarea modului în care oamenii mențin lucrurile private			
	Japonia	Albania	Arcticul canadian
1. Cine dorește intimitate?			
2. Ce obiecte sau lucruri dorește persoana să mențină private?			
3. Față de cine dorește persoana să aibă intimitate?			
4. Cum acționează persoana pentru a menține ceva privat?			

Aplicații practice

- ? Descrie atitudinea și comportamentul oamenilor din poveste în ceea ce privește intimitatea. Explică de ce au acționat cum au făcut-o în ceea ce privește intimitatea.

? În ce fel credințele, atitudinile și acțiunile legate de intimitate ale persoanelor din poveste sunt asemănătoare sau diferite de ale tale?

Folosește ceea ce știi...

1. Fii cercetător. Întreabă-ți bunicii (sau pe cineva de vârsta lor), părinții sau tutorii, și frații, surorile și prietenii care este atitudinea și comportamentul lor în ceea ce privește intimitatea. Atitudinile și credințele lor sunt asemănătoare cu cele ale persoanelor despre care ai citit? Spune ce ai aflat și colegilor tăi de clasă.
2. Împreună cu un prieten scrieți o poezie sau un cântec despre părerile voastre legate de intimitate.